

Autyzm w pigułce

Opracowała: mgr Katarzyna Kulawińska, psycholog

Autyzm jest zaburzeniem rozwojowym, które może przybierać różne formy i nasilenie.

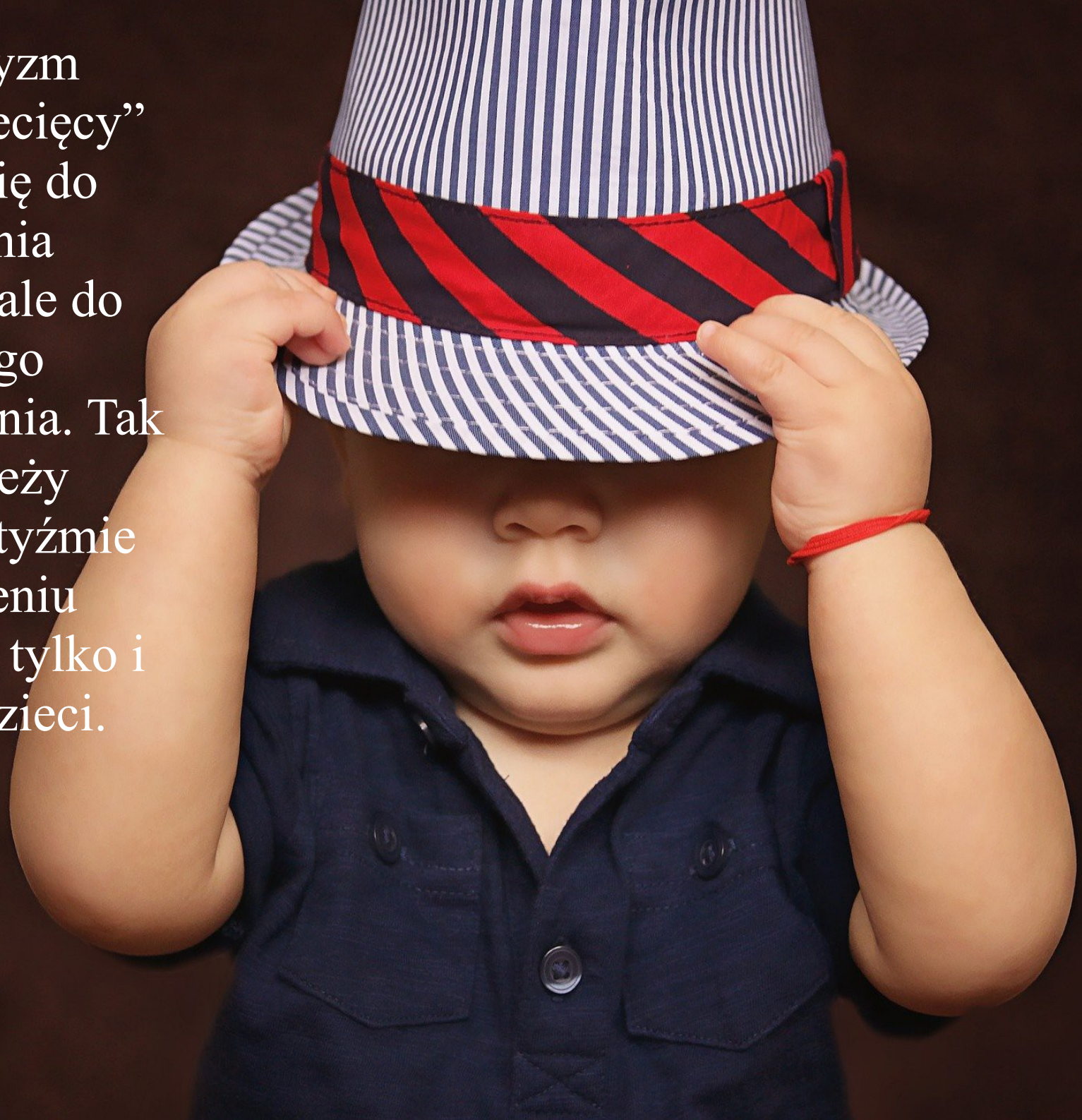
Podczas diagnozy autyzmu specjaliści kierują się odpowiednimi kryteriami.

Syndrom autystyczny obejmuje objawy zaburzeń w zakresie interakcji społecznych, komunikowania się, zachowania i myślenia.

Należy jednak pamiętać, że każdy autyzm jest inny.

Nazwa „autyzm wczesnodziecięcy” nie odnosi się do okresu trwania zaburzenia, ale do momentu jego rozpoznawania. Tak więc nie należy myśleć o autyzmie jako zaburzeniu dotyczącym tylko i wyłącznie dzieci.

Z autyzmu się nie wyrasta!

Dzięki odpowiedniej **terapii zajęciowej** można w ogromnym stopniu **usprawnić funkcjonowanie dziecka** w trudnym dla niego świecie ale niestety nie powoduje to redukcji zaburzenia.

Autyzm rozpoznawany jest zwykle w okolicy 3. roku życia dziecka, a jego objawy dostrzec można już w okresie niemowlęcym. Już przed 6. miesiącem życia uwagę zwrócić mogą następujące objawy:

- zaburzony kontakt wzrokowy,
- brak zainteresowania ludźmi,
- brak reakcji na komunikaty.

Symptomami choroby pojawiającymi się poniżej pierwszego roku życia dziecka są również:

- brak reakcji na własne imię,
- brak adekwatnych reakcji emocjonalnych w sytuacjach społecznych (np. uśmiechu w odpowiedzi na uśmiech osoby dorosłej) o
- brak poszukiwania kontaktu z innymi osobami.

W literaturze jest dużo publikacji na temat autyzmu u dzieci i bardzo rzadkiego wspomina się o tym zaburzeniu w przypadku osób dorosłych.

Nie oznacza to jednak, ani tego, że z autyzmu można wyrosnąć, ani tego, że dzieci cierpiące na autyzm nie dożywają do dorosłości.

Niewielka ilość publikacji na temat przebiegu autyzmu u osób dorosłych wynika z wciąż niedostatecznej wiedzy na ten temat.

Autyzm jest nieuleczalny...

Jak dotąd **nie wynaleziono leku na autyzm.**

Nie ma również dowodów na pełne wyleczenie kogoś z autyzmu przy pomocy terapii.

Wczesne podjęcie **terapii** daje jednak szansę na **znaczną poprawę funkcjonowania** osoby cierpiącej na autyzm.

Spora część autystów osiąga dużą samodzielność i całkiem dobrze radzi sobie w relacjach społecznych.

Autyzm nie zależy od płci, ale...

Autyzm nie należy do chorób sprzężonych z płcią.

Prawdą jest jednak, że **chłopcy** zapadają na tę chorobę częściej niż dziewczynki.

Niektórzy autorzy podają, że **na autyzm choruje nawet 5-cio krotnie więcej mężczyzn niż kobiet.**

Przyczyny autyzmu nie są jednoznacznie określone.

Istnieją hipotezy, zakładające genetyczne podłoże autyzmu.

Jedną z nich jest teoria tzw. „zespołu kruchego chromosomu X”. Dzieci, u których stwierdzono występowanie tego zespołu, są zwykle upośledzone umysłowo, cechuje je nietypowy wygląd twarzy.

Zespół kruchego chromosomem X jest jak dotąd najczęściej ustalaną przyczyną autyzmu.

Nie obwiniaj się za autyzm dziecka

Bardzo często słyszy się, że dziecko cierpi na autyzm z powodu odrzucającej bądź nadmiernie opiekuńczej postawy matki w okresie niemowlęcym.

Jest to opinia bardzo krzywdząca i jak wykazują badania – bezzasadna.

Badacze uważają, że **na rozwój autyzmu wpływ mają czynniki biologiczne**, związane z nieprawidłowościami w pracy mózgu.

Nie udowodniono natomiast wpływu rodziców na rozwój tej choroby u dziecka.

Czy każdy autystyk jest upośledzony umysłowo?

Upośledzenie umysłowe bardzo często **towarzyszy autyzmowi**. Nie jest jednak tak, że każde dziecko, u którego zdiagnozowano autyzm, posiada również niższy niż przeciętny poziom inteligencji. Zwykle u osób autystycznych diagnozuje się upośledzenie w stopniu umiarkowanym.

Zdarza się, że **osoba autystyczna** przejawia **wybitne uzdolnienia**. Mówimy wtedy o **syndromie Sawanta**. Charakterystycznym dla tego syndromu jest to, że osoba upośledzona umysłowo **posiada ponadprzeciętne zdolności w jakiejś dziedzinie**. W związku z tym syndromem mówi się często o „**upośledzonym geniuszu**”, czyli osobie, która nie radzi sobie z podstawowymi czynnościami życia codziennego, ale ujawnia **niezwykłe umiejętności w jakiejś dziedzinie** np. matematyce, muzyce czy rysunku. **Możliwe jest również zdiagnozowanie autyzmu u osoby o przeciętnym poziomie inteligencji.**

Jedną z cech charakterystycznych w rozpoznawaniu **autyzmu** jest **niespecyficzny rozwój mowy**. Zakres posługiwania się mową jest w autyzmie bardzo zróżnicowany.

Niektóre dzieci prawie wcale nie posługują się językiem, wypowiadając tylko pojedyncze słowa, inne natomiast mają dość rozbudowany słownik.

Wynika to z faktu, że **osoby autystyczne często nie rozumieją poszczególnych słów**, zwłaszcza takich, które mają wiele znaczeń.

Mowa dzieci autystycznych charakteryzuje się pewną sztucznością, sprawia wrażenie wyuczonej, wypracowanej. Jest ona zwykle bezosobowa.

Często spotykane są również **echolalia**, czyli **powtarzanie** zasłyszanych wcześniej słów, zdań a nawet całych wypowiedzi, zwykle w **niewłaściwym momencie**.

Kontakt wzrokowy z autystykiem

Utrzymywanie kontaktu wzrokowego sprawia osobom autystycznym sporą trudność.

„Unikanie” patrzenia w oczy nie jest jednak umyślne.

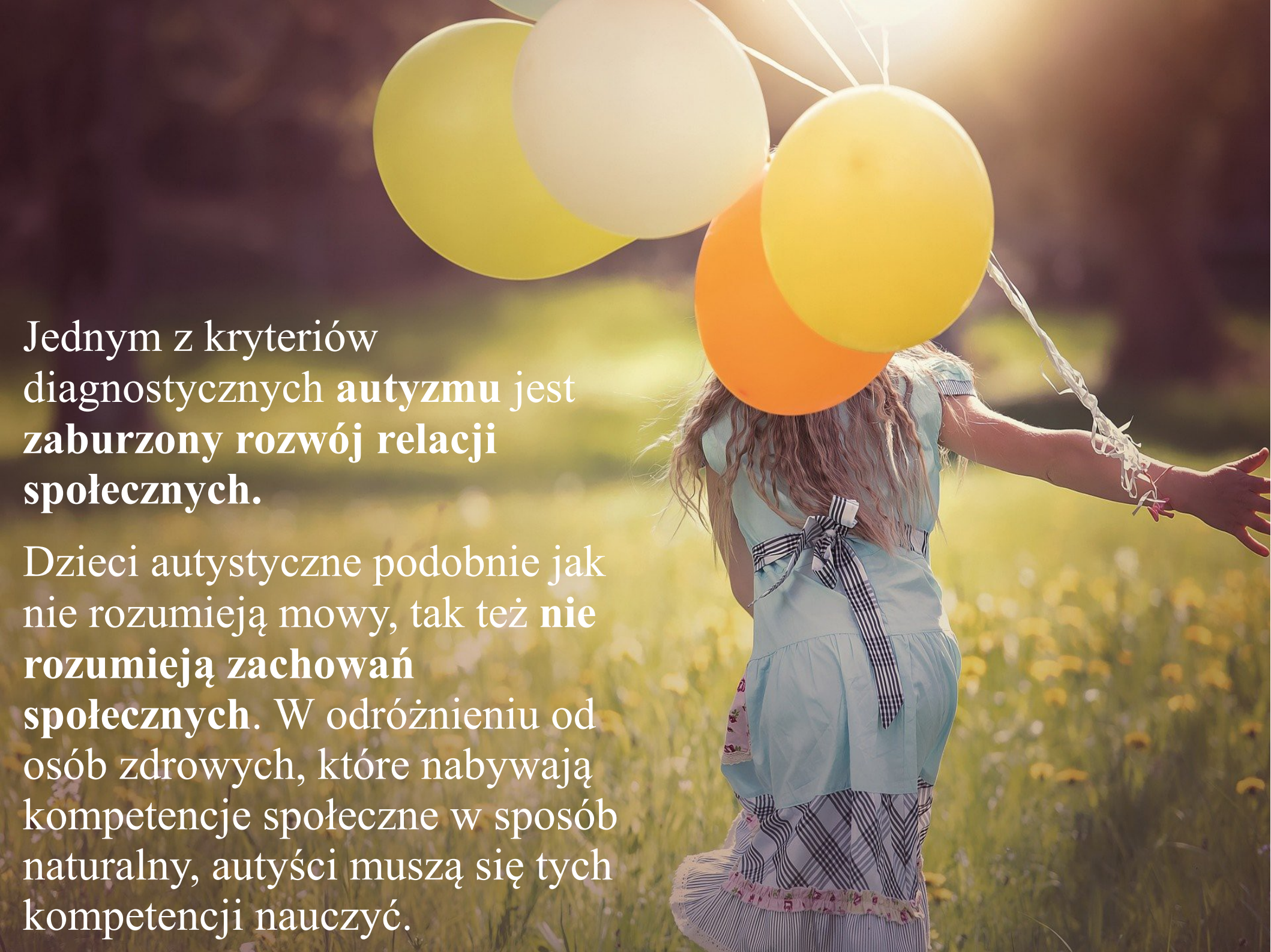
Dzieci autystyczne nie rozumieją znaczenia kontaktu wzrokowego, nie potrafią również używać go w celu odczytywania intencji innych ludzi.

Patrzenie na rozmówcę często utrudnia autystom skoncentrowanie się na jego wypowiedzi, ilustruje to poniższy cytat:

„ Rodzice bardzo chcą, żeby patrzeć na nich przy mówieniu. To głupie. Mówią, że nie słucham jak nie patrzę. A to nie prawda. Tylko ja nie lubię patrzeć. Ludzie mają dziwne twarze i zamiast słuchać, zaczynam się śmiać. Do tego ruszają ustami i brwiami i jeszcze mrugają oczami. Jak to wszystko widzę, to już zupełnie nie rozumiem co mówią (...)”

- Chłopiec z autyzmem

Jednym z kryteriów diagnostycznych autyzmu jest **zaburzony rozwój relacji społecznych.**

Dzieci autystyczne podobnie jak nie rozumieją mowy, tak też **nie rozumieją zachowań społecznych.** W odróżnieniu od osób zdrowych, które nabywają kompetencje społeczne w sposób naturalny, autyści muszą się tych kompetencji nauczyć.

W związku z trudnościami w rozpoznawaniu znaczenia gestów, osoby autystyczne często izolują się od społeczeństwa...

Nie oznacza to jednak, że autyści nie potrzebują relacji z innymi lub że nie lubią ludzi.

Autystyk nie lubi zmian

Wśród kryteriów diagnostycznych zaburzeń autystycznych wyróżnia się występowanie sztywnych, powtarzalnych wzorców zachowania i **niechęć do zmian.**

Dzieci autystyczne przejawiają duże **trudności w rozumieniu sygnałów werbalnych i niewerbalnych, znaczeń symboli i abstrakcyjnym myśleniu.**

Dlatego też autyści często powracają do tego, co znane.

Każda **zmiana** w życiu osoby autystycznej powoduje drastyczny **spadek poczucia bezpieczeństwa.**

Osoby autystyczne a miłość partnerska

Autyści spostrzegają świat dosłownie, dlatego **zrozumienie** tak abstrakcyjnego pojęcia, jakim jest **miłość**, sprawia im sporą **trudność**.

Nie odnajdują się oni we flircie, nie rozumieją zawiłych metod podrywu, ale **jak każdy** **potrzebują miłości i chcą ją dawać**.

Doświadczenie emocji nie jest obce osobom autystycznym.

Wiele dzieci autystycznych tworzy więzi emocjonalne z opiekunami.

Niektórzy autyści potrafią tworzyć związki partnerskie.

Utrudnieniem jest jednak okazywanie emocji – autyści często nie rozumieją ich i nie potrafią okazywać adekwatnie do sytuacji.

A na koniec zapraszam do obejrzenia krótkiego filmu, pokazującego czym jest autyzm.

Link do filmu:

<https://www.facebook.com/blogojciec/videos/pi%C4%>

Dziękuję za uwagę

-Katarzyna Kulawińska

Bibliografia:

- Baron – Cohen S., Bolton P., Autyzm: Fakty, Krajowe Towarzystwo Autyzmu Oddział w Krakowie, Kraków 1999
- Bragdon A.D., Gamon D., Kiedy mózg pracuje inaczej, Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, Gdańsk 2004
- Peeters T., Autyzm, Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym w Gdańsku, Gdańsk 1996
- Bobkowicz-Lewartowska L., Autyzm dziecięcy: zagadnienia diagnozy i terapii, Oficyna Wydawnicza „Impuls”, Kraków 2005
- Frith U., Autyzm. Wyjaśnienie tajemnicy, GWP, Gdańsk 2008